

Corul Armatei Roșii, o instituție culturală

Autor: Alexandru DUMITRIU | Categoria: Arte | 0 comentarii

Într-o iarnă, la Hanovra, am văzut și ascultat, în plină stradă, un grup de șapte soliști ruși, de vârste diferite, purtând uniforme militare și nelipsitele căciuli de astrahan și caschete pe care se distingea o heraldică tipic cazonă. Erau acompaniați de un singur instrumentist, care șerpuia melancolic armonică tradițională. Acum, nu știu dacă veștmintele ostășești reprezentau doar un deghizament epigonic, menit să împrumute aluziv ceva din capitalul de imagine al Corului Armatei Roșii, sau dacă muzicienii fuseseră într-adevăr cadre militare. Numeroși trecători se opriseră să asiste la acel recital. Un moment plăcut, răsplătit de auditoriu prin aplauze și, evident, mici sume de bani. Țin minte că m-a impresionat expresia solemnă acîntăreților. De obicei, cînd cineva lasă niște mărunțiș muzicienilor „bulevardieri“, aceștia se înclină respectuos sau zîmbesc cu grațitudine. Soliștii ruși parcă ignorau asemenea amabilități, păstrînd o impenetrabilă și glacială demnitate artistică.

La începutul toamnei, am zărit în București un afiș care vestea două concerte ale Corului Armatei Roșii. Și, amintindu-mi de sobrii muzicanți din Hanovra care imitau, prin ținută, acest *brand*, pentru că Red Army Choir este un *brand* mondial, eram curios să aud corul rusesc faimos în toată lumea, întemeiat în 1939. Inițial, trebuia să fie un singur spectacol în Capitală. Pe 23 septembrie. Dar, datorită interesului neașteptat de mare al bucureștenilor pentru ansamblul moscovit, a mai fost progamat unul, pe 22. Primul, de fapt al doilea în ordine calendaristică, era deja *sold-out*. Cel de-al doilea, primul în ordine calendaristică, aproape. Cînd am comandat biletele, rămăseseră numai cîteva locuri disponibile. Așadar, pe 22 septembrie, aveam să văd, la Sala Palatului, impunătorul Cor al Armatei Roșii. De ziua lui David Coverdale, vocea legendară de la Deep Purple și, mai apoi, Whitesnake. Sau, mai elevat, la două zile de la încheierea celei de-a XXII-a ediții a Festivalului „George Enescu“. Ca să nu ne pierdem în exerciții de numerologie, rețineți, însă, Deep Purple, pentru că mă voi mai referi la ilustra formație britanică.

Spectacolul a început cu o întîrziere de jumătate de oră, deoarece, s-a anunțat în deschiderea concertului, artiștii au ajuns anevoios de la Cluj, unde cîntaseră în seara precedentă. De vină fiind nu vreun popas mai îndelungat, ci, previzibil, calitatea execrabilă a șoselelor din România. E utilă recapitularea unor astfel de handicapuri, ca nu cumva să ne atașăm deiluzia (întreținută de statistici partizane) că am trăi în cea mai bună dintre lumile posibile.

Îmi dau seama că, după trei paragrafe, încă n-am ajuns la atmosfera concertului. N-aș avea de ce să ocolesc atît intrarea în subiectul propriu-zis. Tatonările au rostul lor în perspectivele tactice ale antrenorilor de fotbal. Sau în diplomație. Aici, lucrurile sînt cu mult, mult mai simple: a fost realmente extraordinar. De la început și pînă la sfîrșit. Ansamblul Red Army Choir este, în definitiv, o instituție culturală. Una impozantă, care numără, dacă am reținut bine, 350 de artiști. La București, n-au venit toți. Și, de regulă, în turnee nu participă toți componenții. Ar fi un efort uriaș. Oricum, nici nu era nevoie ca ansamblul să se deplaseze cu întreaga structură. Scena părea și așa aglomerată. Concertul a fost deschis prin *Oda bucuriei*. Nu are, cred, sens să discut semnificația acestui prolog, în care poate fi decelată și înalta ideologie artistică a Corului. Ar merita, totuși, ca unii ziariști să cunoască mai bine identitatea culturală a Red Army Choir înainte de a abuza de titluri tabloidal-infantile, ca să nu scriu stupide, precum „Ne invadează rușii!“, care au prefațat evenimentul, atît în presa clujeană, cît și în cea din București... Pentru că numai o minte îmbăcșită de judecăți inepte poate imagina fantome politice într-un act artistic. La Sala Palatului, timp de două ore, Corul Armatei Roșii a oferit celor cîteva mii de spectatori un *performance* indimenticabil. Cu cîntece din folclorul rusesc, cu arii celebre – de pildă, *Nessun dorma* –, cu momente coregrafice deosebite, ansamblul cuprinzînd o formidabilă trupă de balet, care transformă scena într-o explozie de culori și dinamism, sau cu un electrizant *jam session* de balalaici. A fost uimitor să ascult *Smoke on the water*, *rock anthem*-ul Deep Purple, la balalaică. Te-ai fi așteptat ca reprezentația Corului să se desfășoare într-un registru clasic. Ori ușor rigid. Vorbim despre Red Army Choir, nu despre André Rieu. Ei bine, de la un punct încolo, lucrurile aveau să migreze spre zonă *entertainment*-ului, culminînd cu originala abordare a hitului disco *Sex bomb*, lansat de Tom Jones la începutul anilor 2000. Pe undeva, *show*-ul – pentru că a fost și *show* – părea să se inspire din modelul lui André Rieu. Fără a prelua însă și extravagantele kitsch ale violonistului olandez. Pe scenă a fost invitat și muzicianul român Radu Captari, care a apărut și în spectacolul de la Cluj.

Sigur că un astfel de spectacol nu se poate compara cu ceea ce a propus Festivalul „George Enescu“. Și totuși, după ce am văzut, în cadrul prestigiosului festival, orchestra Capelei de Stat din Dresda, condusă de dirijorul Christian Thielemann, interpretînd magistral Enescu, Beethoven și Bruckner, n-aș spune că Red Army Choir, sub bagheta generalului Viktor Eliseev, este foarte departe. Cel puțin nu în ceea ce privește valoarea artistică a grupului.

Turneul european al Red Army Choir din această toamnă a debutat, pe 17 septembrie, în Ungaria, unde ansamblul moscovit a susținut patru concerte în decursul a patru zile: la Veszprém, Győr, Budapesta și Miskolc. După cele trei spectacole din România, de la Cluj și București, au urmat, pe 25 septembrie, Ljubljana, iar pe 26 și 27, Trieste. Și în Slovenia, și în Italia sălile au fost arhipline, cum am putut constata pe pagina de *facebook* a ansamblului. Între 21 octombrie și 8 noiembrie, Corulva concerta în Franța, Belgia și Elveția. Mii de kilometri, zeci, dacă nu sute de mii spectatori, și un mesaj care acoperă întreaga Europă: *Odă Bucuriei*. Care sună la fel de sublim și în acordul balalaicilor și al armonicilor.